

הבימה
התיאטרון הלאומי
כי יש תיאטרון, ויש הבימה!

אמא אמרה שאסור

דרמה מרגשת על אמהות ובנות

מאת שרלוט קיטלי

אמא אמרה שאסור

מאת שרלוט קיטלי

תרגום: דורי פרנס
בימוי: אתי רזניק
עיצוב תפאורה: שני טור
עיצוב תלבושות: אביה בש
מוסיקה: רועי ירקוני
עיצוב תנועה: שרון גל
תאורה: מאיר אלון
עוזרת במאי ומנהלת הפקה:
דקלה פרבר

משתתפות:
סטיאנה קנליס-אולייר - דוריס פֶרְטִינֶגְטון
נולדה: אולדם, פברואר 1900
התארכה 1923, נישאה לג'ק בְרֶדְלִי באולדם, 1924
מאיה מעוז - מרגרט בְרֶדְלִי
נולדה: צ'ידל הולם, אפריל 1931
נישאה לקני מְטְקַאָלְף בלונדון, 1951
נלי תגר - ג'קי מְטְקַאָלְף
נולדה: לונדון, יולי 1952
גאיה שליטא-כץ - רוזי מְטְקַאָלְף
נולדה: הולם, מנצ'סטר, ספטמבר 1971

כתבת את היצירה הראשונה של 'אמא אמרה שאסור' כשהייתי בת עשרים וחמש, ואחר זמן הכרתי אלן אחיה שעסק באמנות ובנות. המשך האות בשנים נכתבו מחזות על אבות ובנים, או בנים ואמהות. אנשים במחזותיו של שייקספיר אין אמהות ועם זאת, נראה שישיה של אישה עם אימה, אותו קשר מסתורי של אהבה וקנאה, הם בעלי השפעה ביצירת נחוצת הנחשבת כל חייה. התנהלות של אמהות מעצבת את אופיו של עם הדיוק כמו מחזות, או מחזאות, לכן רציתי לפרוץ את החוק שדורנו חייב לדורות קודמים של נשים, שבאקרים רבים כלואה בתוכן יצרה, הצצקת דברים שהבוארת מסרבת לשמוע.

שרלוט קיטלי

המחזה

דרך תמונות ורגעי מפתח המוצגים בסדר שאינו כרונולוגי, מגולל המחזה סיפור על ארבעה דורות נשים במשפחה אחת. דוריס, המבוגרת מבין הארבע, מקריבה קריירת הוראה מבטיחה למען נישואים. בתה, מרגרט, הגדלה במנצ'סטר במהלך מלחמת העולם השנייה, נישאת לטייס ועובדת ככתבנית בניגוד לרצון אמה. בתה, ג'קי, נכנסת להריון מגבר נשוי במהלך לימודיה. היא מנסה לגדל את רוזי, בתה התינוקת אך אינה מצליחה לעמוד במשימה. מרגרט לוקחת את נכדתה ומגדלת אותה כבתה, בעוד ג'קי ממשיכה בלימודיה והופכת לסוחרת אמנות מצליחה. בגיל 16 מגלה רוזי כי ג'קי, שחשבה אותה לאחותה, היא למעשה אמה ומרגרט שחשבה אותה לאמה, היא בעצם סבתה. המחזה מתבונן בהשלכות של הסוד ובהתייחסותן של ארבעת הנשים כלפיו.

הצגה ראשונה: 3 באוגוסט, 2017, אולם ברטנוב
משך הצגה: שעה וארבעים דקות ללא הפסקה

שירה: יעל קראוס
מיקס: אייל שינדלר
קריין חדשות: זוהר בדש

תודה גדולה לדוני ענבר על תרומתו לתכניה זו

עריכה וכתובת התכניה: רמי סמו | צילום בחזרות: ז'ראר אלון
עיצוב גרפי: מוטלסטודיו | עיצוב פוסטר: פאר לין CREATIVE

My Mother Said I Never Should

By Charlotte Keatley

Directed by
Etty Resnik
Set Designed by
Shani Tur
Costumes Designed by
Aviah Bash
Music By
Roy Yarkoni
Movement Designed
by **Sharon Gal**
Lighting Designed by
Meir Alon

The Cast:
Doris Partington:
Tatiana Kanelis-Olier
Margaret Bradley:
Maya Maoz
Jackie Metcalfe:
Neli Tagar
Rosie Metcalfe:
Gaia Shalita Katz

Production Manager
& Assistant Director:
Dikla Farber

The Play

"My Mother Said I Never Should" by Charlotte Keatley is a remarkable transformative play that follows the lives, loves and losses of four women: Doris, Margaret, Jackie and Rosie, and sets the enormous social changes of the 20th Century against their basic desires to love and be loved. As the story weaves in and out of each woman's generation and situation, secrets are revealed that will change their mother/daughter relationships forever.

Length: 1 hour and 40 minutes,
with no interval
Opening: August the 3rd 2017,
The Bertonov Theatre

Program editor:
Rami Semo
Rehearsals Photos:
Gerard Allon
Program graphic design:
Nutelstudio

שרלוט קיטלי

ילידת 1960. כתבה ביימה ושיחקה במחזות קהילתיים ובמיצגים. עבדה ככתבת ב"פרפורמנס", "יורקשייר פוסט", "הבי-בי-סי" וכמבקרת תיאטרון ב - "פייננשל טיימס". ייסדה בשנת 1984 את להקת אומנויות הבמה, "רויאל באל" (Royal Balle). המחזה הראשון שלה, "אמא אמרה שאסור", אותו כתבה ב-1985, הועלה לראשונה בתיאטרון קונטקט במנצ'סטר ב-1987, ומאוחר יותר זכה בפרס הרויאל קורט/ג'ורג' דווין ופרס העיתון "מנצ'סטר איוונינג ניוז" למחזה הטוב ביותר. המחזה עבר עיבוד ושכתוב וזכה להפקה מצליחה בתיאטרון רויאל קורט ב-1989. ב-1990 קיטלי הייתה מועמדת לפרס אוליבייה כתגלית המבטיחה של השנה. "אמא אמרה שאסור" יצא לאור בבריטניה בהוצאת מת'יואן ב-1988 ונלמד כחומר לבחינות הבגרות הבריטיות. "מחכים למרטין", מונולוג קצר שכתבה על מלחמת פוקלנד, עלה כהפקה ב - English Shakespeare Company. שימשה מרצה לספרות באוניברסיטת קיימברידג' ב-1989 וסופרת אורחת ב - New York Stage and Film Company ב-1991. בהמשך אותה שנה ביימה את הפקת הבכורה של המחזה של הית'קוט וויליאמס Autogeddon בפסטיבל אדינבורו, שם הוא זכה באחד מפרסי הפרינג' (Fringe First). כתבה תסריט ל"נפילה איטית" (Falling Slowly) לערוץ 4 הבריטי. ברדיו הבריטי חיברה עשרה פרקים לסדרה "אזרחים", את הדרמה הרדיופוןית "האם ירוק הוא אותו דבר בשבילך" (1989) ועיבוד לרומן "צפון ודרום".

לחיות את המחזה שכתבתי לפני שלושים שנה

אמי שהייתה מפיקה ב"בי-בי-סי", נאלצה לסיים את הקריירה שלה עם נישואיה והייתה מתוסכלת מהישיבה בבית. אני חושבת שהרבה נשים מבריקות כמוה נכנסו לדיכאון, אך משום שגודלו בעולם אפוף ברגשות אשמה נשיים, נימוסים והליכות, הן העמידו פנים והתנהגו כרעיה האולטימטיבית. אני מאמינה שכיום המציאות קשה הרבה יותר עבורן. הטירוף שהמדיה יוצרת סביב הנושא "האימא הכי טובה", הלחץ להבריק בכל ותוך כדי גם להיראות נפלא, מתישים. תמיד ישנו לחץ בלתי פוסק על אימהות באשר הן להתאים לגרסה החדשה של "מה זאת אמא?". אופן ההתנהגות של האימהות נובע מהתקופה והמוסכמות ולא מאיך שהן באמת רוצות להתנהג. אני שומרת באלבום תמונה ישנה של אמי בצעירותה. כמויות עצומות של ספרים בשיער וצלילית כחולה מעל העיניים, הפכו אותה לקשישה עם מצנפת...

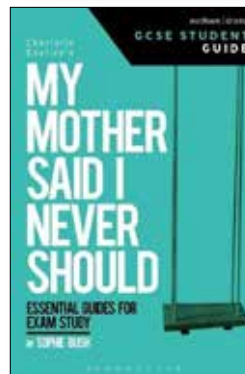
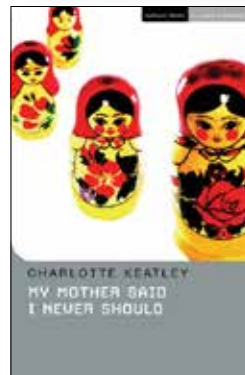
חיי הנוכחיים משקפים את ההתנסויות של אמי וסבתי. לכן, לא תכננתי להפוך לאם חד הורית בשנות השלושים לחיי. כשבעלי ואני נפרדנו נתקפתי אימה. באמת ובתמים האמנתי שהתחתנתי לכל החיים. אני זוכרת את הבדידות שהכתה כמו כאב בלתי פוסק, אך בניגוד לג'קי, הדמות במחזה, אני חשה מאז ומעולם מחויבת לאימהות. כשהרגשתי בודדה ועצובה הייתי מבלה עם בתי ג'ורג'יה, בעזרתה חשתי אהבה אושר וכיף. יחד עם חברותיי, שתמכו בנו הפכנו למשפחה חדשה.

אני מאושרת מההפקה המחודשת של המחזה הראשון שלי. זו הפקה כנה שבה השחקניות גילו תובנות חדשות במחזה. בלי רחמים עשינו עריכה ושינויים. עם זאת, השארנו את סצנות המפתח, המציגות את בנות ארבעת הדורות כילדות משחקות יחדיו. חשוב לי להראות שנשים לא מתחילות את חייהן כילדות קטנות ומתקוות דווקא. הן ענקיות, מדהימות ופראיות. זאת האנרגיה שיש לכולן, הצרה שחלקן לא משתמשות בה בבגרותן, בגלל הלחץ סביבן. כעת, בגיל 55, אני חשה שהצלחתי לצותת לאמיתות שלא ידעתי על קיומן כשהייתי בת 25.

החיים שלי כל הזמן מתחברים לסצנות שהמצאתי שנים קודם לכן. בסופי שבוע הייתי הולכת לבית של אימא שלי, לעשות בו סדר ולפנות ממנו דברים, ממש כמו בסצנת פינוי הבית במחזה. לפעמים אני חושבת לעצמי: זה מגוחך, אני חיה כעת את המחזה שכתבתי לפני שלושים שנה!

ג'ורג'יה ראתה את המחזה לראשונה כשהייתה בת שש והיא עדיין המבקרת הכי אמינה שלי. היא קוראת את המחזות שאני כותבת ואומרת לי איזה רפליקות עובדות ואילו לא. היא תמיד צודקת במאה אחוז. האם תלך בדרכי אימה? מי יודע? אני תמיד אומרת לה, העיקר שתהיי בן אדם טוב. זה מספיק לי.

שרלוט קיטלי, מתוך ראיון לכבוד ההפקה המחודשת של "אמא אמרה שאסור" (2016).

3 כריכות למחזה באנגלית

בעיניי בתי

בעיניי בתי
אני גיבורה, נבונה וחזקה
שאינה יודעת פחד מהוא
אך האמת בתי,
נשלחת אלי כדי להציל אותי
ובעיניך אני רואה
את מה שרציתי להיות אני,
בעיניי בתי.

מרטינה מק'בריד

טביעות אצבעות

לפעמים את מתייאשת
בגלל שאני עדיין פעוט
ומשאיר טביעות אצבע
על הרהיטים והקירות
אבל יום אחד תראי איך הן גדלו
וטביעות האצבע הקטנות ייעלמו כלא היו
אז, תתני לי בפעם האחרונה להשאיר לך מזכרת על הקירות
איך נראו אצבעותיי
כשהייתי עדיין פעוט.

ברברה קייג'

להיות או להיות... אישה - תיאטרון ונשים

יצירות תיאטרון רבות התפתחו בעת העתיקה והועלו מול העם על במת האמפיתיאטרון העירוני. הצגות אלו הרבו לעסוק בנושאים יומיומיים, מיתוסים וסיפורי עם. לרוב, דמויות נשיות הוצגו שם כפי שהיו במציאות - משרתות לצד גבירות, אלות לצד שליחות. חלק מהמחזות, כמו "אנטיגונה", "מדיאה" ו-"ליזיסטרה", אף הציגו נשים עוצמתיות שידעו לעמוד על שלהן ולהשיג את שאיפותיהן. עם זאת, על אף העצמה נשית זו, הצגות תיאטרון אלו הוצגו על ידי גברים בלבד, שכן נשים לא הורשו להיכנס למתחם האמפיתיאטרון, כל שכן לשחק על הבמה. נשים הודרו אפוא מן הבמה פעמיים: פעם אחת בגופן, בעצם העובדה שלא הורשו להיות נוכחות באמנות המושתתת כולה על נוכחות וחיות, ויוצגו על ידי מסכה ותלבושת ומומשו באמצעות גוף גברי, כדמות בתוך דמות. ופעם שנייה הן הודרו מן הבמה משום שדמותן נכתבה מנקודת מבטם הגברית של מחזאים ובמאים, תוך התעלמות ממצייאות החיים הממשית של הנשים.

דמויות נשים בכיכר העיר בימי הביניים ובקומדיות דל-ארטה

כאשר דוגמות הנצרות תפסו תאוצה, יצירות תיאטרון התמקדו בעיקר בסיפורי הברית החדשה והישנה והדרכים בהן האדם הפשוט צריך לחזור בתשובה על חטאיו כדי להיוושע לקראת העולם הבא. להקות תיאטרון שונות הגיעו לכיכרות הערים והעיירות והציגו מיסטריות, מחזות שהביעו מבחר סיפורים מהתנ"ך, מחייו של ישו וכן, מחיי היומיום, עם דגש על התמודדות עם פיתוי וחרטה על חטאים. עקב כך, דמויות נשים לא קיבלו ביטוי ניכר בהצגות הללו, ואם כבר קיבלו ביטוי היה זה בדמותה של חווה, אם כל הפיתויים, שגרמה לכך שכל בן תמותה ייכנס לעולם הזה עם חטא בל ימחה. במהלך הזמן, עם כניסתן של קומדיות דל-ארטה והקומדיות של מולייר, דמויות נשים עוצבו כחזקות ועצמאיות קצת יותר. בקומדיות דל-ארטה השונות, דמות האישה עוצבה בשתי דרכים עיקריות - קולומבינה, המשרתת הערמומית, והאהובה. במרבית הקומדיות, ניצב מחסום כלשהו בפני זוג האוהבים, בדרך כלל על ידי דמותו של האב, שמנע מהם לממש את אהבתם. מטרת שתי דמויות הנשים היה להסיר את המכשול, כל אחת על פי דרכיה, על מנת שהאהובה תוכל לצעוד לעבר השקיעה עם בחיר לבה. קומדיות דל-ארטה השפיעו באופן ניכר על הקומדיות של מולייר, כגון "הקמצן", "טרטיף", "גם הוא באצילים" ועוד. עם זאת, מעמד האישה מבוסס ביצירות תיאטרון אלו בצורה אמביוולנטית משהו. מחד, הנשים מעוצבות כדמויות חזקות, המגשימות את מטרותיהן, ומאידך הן מתוארות כמניפולטיביות שאינן יכולות להתקיים ללא משענת גברית.

נשים על בימת התיאטרון והתיאטרון הריאליסטי

דמותה של האישה התפתחה והתחזקה עם השנים, כאשר מחזאים רבים כמו שייקספיר, מארלו ואחרים, חשפו רבדים חדשים באישיותן. דמויות כגון לידי מקבת', ויולה מ"הלילה השניים-עשר", לאורנסיה מ"מעייני הכבשים" ואחרות, עטו לזמן קצר את מכנסי הגברים במחזות וחוללו שינויים מהפכניים. עם זאת, דמויות נשים חזקות אלו עדיין גולמו על ידי גברים. רק באמצע המאה החמש עשרה, רפורמה החלה לחלחל לבמות התיאטרון, בתחילה בצרפת ולאחר מכן באנגליה ובמדינות אחרות, שאפשרה לנשים לשחק על הבמה. רפורמה זו אפשרה לנשים לקבל ביטוי אמיתי יותר לעיני הקהל. עם תחילת המאה ה-19, כאשר התיאטראות השונים החלו להציג את המציאות כפי שהיא, במקום להציג אסקפיזם אידילי, מהפכת הנשים הגיעה גם אל הבמות. ניצני המאבק לשוויון חברתי ולזכות בחירה גרמו גם לאנשי תיאטרון כגון איבסן, סטרינדברג, ווילד ועוד, להציג את האישה כבעלת אמירה ובחירה משלה, היודעת בדיוק מה טוב לה, מבלי שהגברים הסובבים אותה ישתיקו אותה. דמויות כמו הדה גאבלר, נורה מ"בית בובות", העלמה ג'ולי, לידי וינדרמיר מ"מניפתה של לידי וינדרמיר", עוררו שעוררייה רבה בקהל הבורגני, שכן הן בחרו את גורלן לפי ראות עיניהן, בין אם החליטו לעזוב את בעליהן ובין אם להקריב עצמן בשביל מה שהן ראו לנכון.

מאז ועד היום - האם תיאטרון באמת מציג את האישה כפי שהיא?

מהפכת הנשים שהתעצמה עם תחילת המאה העשרים ועד היום גרמה לכך שדמויות הנשים עוצבו בצורה ריאליסטית יותר, על כל פניהן. אם מניפולטיביות היודעות לעמוד על שלהן כמו מגי מ"חתולה על גג פח לוהט", אם כאלו המגלות את נטיותיהן השונות כמו מרתה מ"שעת הילדים" ואם כאלו העומדות לצד בעליהן כמו לינדה מ"מותו של סוכן". מהפכת הנשים האמיתית היא לא העובדה שדמויות נשים מעוצבות כיום בצורה נחותה, מפלה או משפילה. אלא העובדה שנשים מעוצבות על הבמה כפי שהן באמת, פעם חזקות המעוררות שינוי והולכות אחר לבן ופעם מושפלות, משרתות אחרים ומתות באופן טרגי.

מתוך אתר "השתחוויה" - המקום בו תיאטרון וקולנוע נפגשים עם אנשים

“נשים בצמרת”?

כשערכתי את התחקיר לספרי 100 Great Plays for Women פגשתי ב*לקטור של אחד התיאטרונים היוקרתיים בלונדון. כששאלתי אותו האם הוא מכיר מחזות שנכתבו עבור נשים, הכוללים רוב נשי, ענה: “האם בכלל קיימים מחזות כאלה?”. בסופו של דבר הוא נזכר באחד: “לורקה!” (המחזאי פדריקו גרסיה לורקה), אך נאלץ לקרוא לשותף שלו כדי שיזכיר לו את שם המחזה: “בית ברנדה אלבה!” אך אותו לקטור אינו היחיד שמתעלם ממקומן של הנשים בתיאטרון, כאשר ה*נשיונאל תיאטרן ציין חמישים שנה להיווסדו, מתוך שלושים סצנות שהוצגו בחגיגה, רק אחת הייתה מתוך מחזה שנכתב על ידי אישה. האמת, שגם אני הייתי במקום הזה. בשנים בהן למדתי דרמה ב – Royal Holloway, University היו תשעים בנות מול עשרה בנים. ועדיין, רוב המחזות שעסקנו בהם כללו תפקידים מרכזיים לגברים. באחד השיעורים הציע אחד הסטודנטים להעלות מחזה הכולל תפקידי נשים בלבד. השיח התנהל בערך כך: יש מחזה אחד כזה, *נשים בצמרת” (מאת קריל צ'רצ'יל) ובה הסתיים הדיון. אם תלמידי הדרמה והלקטורים אינם מסוגלים למנות מחזות לנשים, כיצד נוכל לצפות במחזות נשים על הבמה ללא התערבות מצדנו?

ההתערבות הראשונה שלי בנושא, היתה כשהקמתי בשנת 2011 את תיאטרון “טוניק”. התיאטרון קיים שיתוף פעולה עם התיאטרונים הגדולים וזם שוויון בין נשים וגברים: ליהוק שחקניות וטיפוחן לאורך זמן. אני מקווה שהספר יאתגר את ההנחה שהדרמה היא בעלת מבנה גברי בלבד שנכתבה עבור גברים ומספרת סיפורים השייכים אך ורק לעולםם ויאפשר את כתיבתם והעלאתם של מחזות עם תפקידים גאונים לנשים. הספר שכתבתי מאפשר הצצה למחזות מהעת העתיקה ועד היום ומהווה מיקס של קולות גבריים ונשיים שכתבו סיפורים על נשים. מגוון ייצוגים מתעדים את כתיבת התפקידים לנשים: מחזות המתמקדים בנשים (“בית הבובות” “הדה גאבלר” של איבסן) נשים ופוליטיקה (“ליזסטרטה”), נשים קרייטיביות (“נשים בצמרת”). אגב, יותר ממחצית המחזות נכתבו בידי גברים.

לוסי קרבל, בימאית תיאטרון עטורת פרסים. חיברה את הספרים: 100 Great Plays for Women – A Practical Guide to Achieving Gender Equality in Theatre (מדריך מעשי להשגת שוויון מגדרי בתיאטרון). מרצה על נשים באמנות.

*מומחה בתחום מסוים שנמסר לו לקריאה מאמר ספר או מחזה לקבלת חוות דעתו לפני פרסומו/ העלתו על הבמה.
*מחזה משנת 1982 פרי עטה של קריל צ'רצ'יל, המספר על מרלין, אשת קריירה שכל מעייניה נתונים להצלחה בעסקים. המחזה עוסק בחיים המודרניים ובוחן את תפקידן של הנשים בחברה.

“מבלי להיות היסטוריונית, אוכל להוסיף ולומר שהנשים דלקו כלפידים זוהרים ביצירותיהם של כל המשוררים מאז שחר הימים – קלייטמנסטרה, אנטיגונה, קליאופטרה, ליידי מקבת’, פדרה, קרסידה, רוזלינד, דזדמונה, הדוכסית של מאלפי, כל אלה במחזות: [...] השמות צצים ועולים בזיכרון, וכולם שייכים לנשים בעלות ‘אישיות ואופי’ מובהקים. אילו הייתה האישה קיימת אך ורק בספרות הבדיונית שנכתבה על ידי גברים, אפשר היה לדמיין אותה כבעלת חשיבות עילאית: רבת גוונים; הרואית ומרושעת; זוהרת ובזויה; יפה לאין שיעור ומכוערת להפליא; דגולה כמו הגבר, ולדעת אחדים אפילו עולה עליו. אבל זאת האישה בספרות הבדיונית[...]. בספרות מושמות בפי מילים רבות השראה ומחשבות עמוקות ביותר; בחיים הממשיים היא בקושי ידעה לקרוא ולכתוב ונחשבה לרכושו של בעלה”

וירג'יניה וולף, מתוך המסה “חדר משלך” (1929)

“אדבר על כתיבה נשית: על מה היא תעשה. על האישה לכתוב את עצמה: על האישה לכתוב על האישה ולהביא את הנשים אל הכתיבה. על האישה להיכנס לטקסט, כמו גם לעולם, ולהיסטוריה – ביוזמתה הייחודית. כתבי את עצמך: צריך שגופך ישמע, אז יפרצו כל המשאבים העצומים של הלא מודע. הנפט שלנו יפזר על העולם ערכים לא מוערכים, ללא דולרים זהובים או שחורים, שיטנו את חוקי המשחק הישן.”

הלן סיקסו, מתוך ספרה “צחוקה של המדוזה” (1975)

“שימוש בשברירי חוויות, טקסט, סקס, היסטוריה. טלאים מוזרים, משפטים לא גמורים, סימוני זמן, חזרות, פלשבקים, היסוסים, הפרעות, דממות. להטטו עם מילים, שחקו איתן, התירו קשרים קיימים על מנת לארגנם מחדש על פי חוקים אחרים. החליקו אותיות הלך וחזור, סובבו מילים סביב עצמן על מנת שיאמרו דברים שלא התכוונו לומר. זרקו את האין בחזרה אל האחר, ומהאין הזה צרו מלאות.”

דז'זט פראל (1984)

החלפת כלוב אחד בכלוב אחר

הנושא האמיתי שבמחזותיו החדשניים לזמנם של איבסן, אינו מעמד האישה המפתחת זהות אינדיבידואליסטית, כפי שהתקבל הדבר בתפיסה הדרמטית האנגלית. הנושא הוא התייחסותם של גברים ל"נשים מורדות", שזכו ברמה כזו או אחרת לחירות מינית לפני או אחרי נישואיהן. ניסיונות ראשונים לשפר את מעמד הנשים במחזות נעשו באמצעות בריחתן מהבית של נשים רווקות דווקא. האלטרנטיבה לאישה רווקה הייתה נישואין או עבודה, כאשר תפקיד האישה הצטמצם ברדיפה אחר גברים ובהעמדת פנים שהיא בורחת מפניהם. עד מהרה מבינות הנשים במחזות אלו שבנישואיהן החליפו כלוב אחד בכלוב אחר. משא אחד במשא שני. לדוגמה, נאומה של נורה ב"בית הבובות" לאיבסן על אביה ועל בעלה ששיחקו בה כמו בבובה: "אני עברתי מבעלותו של אבא לבעלותך [...] רק אתם אשמים בזה שלא יצא ממני כלום". הנישואין, על כל מורכבותם, נתפסו כמימוש ייעודה של האישה, כששאר פרקי חייה הם ה"לפני" ו"האחרי". בעוד הגבר מוגדר על פי מעשיו או פועלו, מתמצה הגדרת האישה בעולם הפטריארכלי בהגדרת מצבה המשפחתי ביחס לגבר – בתו, אשתו, אלמנתו.

ההפקה הראשונה של "בית הבובות". קופנהגן, 1879

במטרה למצוא בן זוג נאלצות גיבורות מחזותיו של שייקספיר להתחפש לגבר או לעלם (Cross gender). על ידי כך הן מפגינות את פיקחותן, דמיוןן, שנינותן ויצירתיותן, כדוגמת רוזלינד ב"כטוב בעיניכם". רק כשהיא מתחזה לגבר, היא מתנסה בפרק חיים המקביל לזה של הגבר, כלומר: יוצאת מן הבית, נטלת על עצמה סיכונים, מנסה את כוחה בדרך קרב, בטיעון משפטי וכד'. כגבר ניתנת לה החירות ליזום ולפעול מבלי להיות כפופה למסגרת הפטריארכלית המגדירה את פרקי חייה כאישה.

מתוך: "דרמת אמצע החיים – מסע שלו, משא שלה" מאת ד"ר אירית קדם. הוצאת "ספרא", 2008.

הפקה קודמת

1992 -

תיאטרון "הספריה" בשיתוף תיאטרון באר שבע

(תחת השם:

"אמא לא מרשה")

גדעונה רז, שרה פון שוורצה ויולי הרגיל

גדעונה רז, יולי הרגיל, שירי גולן ושרה פון שוורצה צלם: ג'קי מתתיה

דוריס: "את עושה מה שאת מאמינה הוא הכי טוב בשביל הבת שלך, את יודעת רוזי, ואז את מגלה שזה לא מה שהיא רוצה או צריכה". (מתוך המחזה)

על אמהות ובנות

מערכת היחסים בין אמהות לבנות היא הבסיסית והמרכזית ביותר בחייה של האישה. כולנו בנות לאימהות, וחלקנו גם אימהות לבנות. כיום מתפתחת ההבנה שיחסי אמהות-בנות נמצאים במוקד הבריאות הנפשית והגופנית של האישה. בספרה "חוכמת אמהות - בנות", מציינת רפאת הנשים ד"ר כריסטאן נורת'רפ שאימנו היא מודל התפקיד הנשי הראשון והמשמעותי ביותר. ממנה למדנו כיצד לטפל בעצמנו ובגוף שלנו. היחסים הראשוניים הנרקמים בין אם ובתה, הכוללים אהבה וקירבה גדולים, יחד עם כאב, אכזבה וכעס בלתי נמנעים, מטביעים את חותמם על כל תא של הווייתנו לאורך החיים. הדרישות החברתיות של הפטריארכיה מקיפות את הילדה מיום היוולדה. משמעות הדבר שלאם יש פסיכולוגיה מיוחדת המועברת לבתה.

נקודת מבט פסיכואנליטית - פמיניסטית

לפי לואיז אייכנבאום וסוזי אורבך, אמהות ובנות שותפות לזהות המגדר, לתפקיד ולציפיות החברתיות. שתיהן אזרחיות ממדרגה שנייה בתוך תרבות פטריארכאלית ובתוך המשפחה. הנסיבות החברתיות של המגדר, מובילות לכך שבאופן בלתי נמנע, מתייחסת האם אחרת לבנים ולבנות. בתהליך האמהות לבת, האישה מגדלת את ביתה להיות כמוה. ההבדלים מוכתבים ומכוונים על ידי ציפיות תפקידי המין הסטריאוטיפיים. חלקם נובעים מרגשות לא-מודעים של האם ביחס להייתה אישה, ולגידול בתה או בנה. העובדה הברורה והחשובה ביותר היא, שכל האמהות בנות בעצמן, שגודלו על ידי האם להיות אמהות. כל האמהות לומדות מאמהותיהן על מקומן בעולם. בכל ניסיון נשי נמצא זיכרון, מודחק או אקטיבי, של המאבק שהיא עצמה נאבקה עם אימה, במהלך תהליך הפיכתה לאישה. המשחק הפנימי בין הרגשות המודעים והלא מודעים, ביחס להייתה בעת ובעונה אחת גם אישה וגם בת, הנו חלק חיוני ממה שהאם מביאה להזנה האימהית (maternal nurturance). האם, באופן לא מודע, מתנהגת כלפי הצרכים של בתה באותה הדרך שהיא מתנהגת כלפי הילדה הקטנה שנמצאת בתוכה. בתה הקטנה, הופכת להיות ייצוג חיצוני של חלק פנימי מוכחש ושנוא. קומפלקס הרגשות, שנובע כתוצאה מחסכי האם במהלך חייה, המכוון פנימה במאבק לשאת ולתת עם הילדה הקטנה שבתוכה, מושלך החוצה אל בתה.

פרויד והכעס ביחסי אמהות בנות

פרויד זיהה את הכעס ביחסי אמהות בנות וייחס אותו לתסביך הסירוס. ג'ודית הרמן ואימה ה'לן בלוק לואיס שכתבו על הכעס ביחסי אמהות - בנות מנתחות את הכעס הזה כקשור לקונטקסט חברתי-תרבותי רחב שבתוכו הוא צומח. לשיטתן, כישלון הפסיכואנליזה לזהות את הקונטקסט הרחב של התפתחות הכעס, גורם לכך שההבנה היא שהקונפליקט בין אמהות ובנות, מולד בתוך הג'נדר שלהן. לכן, הוא נתפס כבלתי אפשרי לפתרון. תפיסה זו מתוקנת כיום באמצעות פסיכואנליטיקאיות פמיניסטיות. לטענתן, הגורמת לכעס הזה היא תגובה עמוקה, לעיתים לא מודעת, לחוסר הצדק שבמעמד הנחות של הנשים, ותביעה מרומזת שאם מזינה אמיתית צריכה להיאבק כנגד הנחיתות שלה, ושל בתה. הנוסחה של פרויד מקבלת משמעות חדשה כאשר היא מפורשת כתיאור של הדרך בה ילדים מתנסים בסתירה שבין הכוח המזין של האמהות, והכוח השולט של האבות. שני המינים הואים את האם ככל-יכולה, ולומדים רק מאוחר יותר שהיא נחותה לעומת האב. כאשר הילדה הקטנה מכירה במשמעות הייתה אישה, בעולם בו כוח ופריבילגיות שייכים לגברים, היא נדחפת להעריך מחדש את יחסיה לאימה. האישה שבעבר נראתה כל-יכולה, מתגלה כחלשה ומשועבדת. מולה, ניצבת בתה המוכיחה בזעם ובאכזבה את גורלן המשותף. כאילו אומרת לה: "כיצד נתת לזה לקחות? למה לא נלחמת חזק יותר למען ולמעני?"

נכתב על ידי ד"ר ענת גור, מנהלת מרכז "חכמת נשים", מומחית לפסיכותרפיה עם נשים ונערות. אתר "חכמת נשים" - <http://wtc-anatgur.co.il>

אינטימיות לצד קונפליקטים

ריאיון עם הפסיכולוגית אריאלה פלדמן

למעלה מארבעים שנה, מעבירה הפסיכולוגית אריאלה פרידמן סדנאות ומדריכה קבוצות לנשים; "ושמתי לב", היא אומרת, "שהנושא שמעלה את הרגשות החזקים ביותר הוא היחסים עם האם". בספרה "מחבורות: אמהות ובנות" (הקיבוץ המאוחד) נעזרת הפרופ' פרידמן, ראש החוג למדעי ההתנהגות במכללה האקדמית בצפת, בניסיונה האישי והמקצועי ובספרות עדכנית כדי לפרק לגורמיו את הקשר הסבוך בין אמהות לבנות. קשר שיש בו תלות ואינטימיות, אך גם לא מעט עימותים.

את טוענת שקשר אם-בת הוא החזק והמורכב ביותר בתא המשפחתי. מדוע?

"בחלוקת התפקידים המגדרית האם היא המטפלת הראשונה והעיקרית בתינוקות, בנים או בנות. הבן, בגלל החלוקה המגדרית, חייב להיפרד מההזדהות עם האם ולעבור להזדהות עם האב המרוחק יותר, והוא מפתח זהות הנשענת על היפרדות וגבולות. לעומתו, הבת מפתחת זהות הנשענת על קרבה וקשר רגשי. הקשר בין אם ובת הוא בין שתי נשים אצלן היחסים הללו הם מרכז ההווה, וזה יוצר מצד אחד אינטימיות ומצד שני קונפליקטים".

מה באמת קורה ליחסי אם-בת כשהבת נהפכת לאם בעצמה?

"חל שינוי ביחסיה של הבת עם אמה. בשלב זה היא זקוקה לאם היודעת את מלאכת האימהות, היא זקוקה לעזרתה ולתמיכתה. היא גם מזדהה יותר ומעריכה יותר את האם, עכשיו כשהיא יודעת מה עבר עליה. יש מצבים, אמנם מעטים יותר, שבהם כשהבת יולדת, מתעוררים קונפליקטים רדומים עם האם שיוצרים קושי מחודש, אבל בדרך כלל הקשר ביניהן מתחזק, הן מבחינה רגשית והן מבחינת השכיחות של מפגשים. יש להן עולם חדש משותף היקר לשתייהן".

יש לדעתך דרך למדוד כישורי אימהות?

"המושג כישורי אימהות הוא בעייתי. החוקים שקבעה החברה לאימהות טובה, ביניהם השקעה אינסופית, סיפוק כל צורכי הילד וביטול עצמי, העמיסו על האמהות תפקיד בלתי אפשרי והשאירו את רובן עם רגשי אשמה. אימהות היא לא רק תפקוד, היא גם קשר. יש אמהות שלפי כל חוקי החברה לא היו מוגדרות כאמהות טובות, אך הקשר שלהן עם ילדיהן יוצר משהו מיוחד שמאפשר לילדים ביטחון וכוח. אחרות, שמתפקדות ועושות? כל מה שצריך, בכל זאת יחסיהן עם הילדים לא קלים. הניסיון כיום להחליף את המושג מאימהות ממסדית, המוגדרת בתפקידיה על ידי החברה, לאימהות חווייתית, המתבססת על קשר ורגש, יכול לשחרר הרבה מהמיתוסים המזיקים והמקשים על נשים".

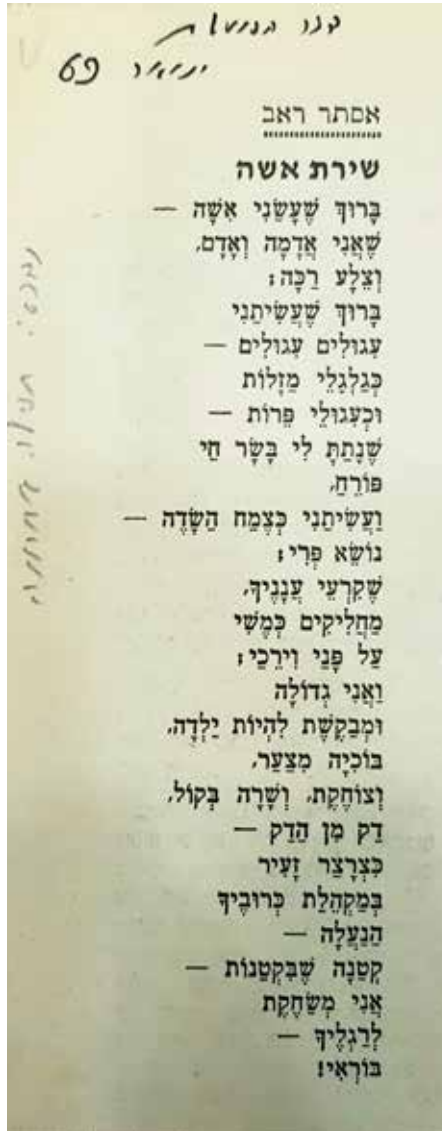
כיום המעורבות של אבות בנידול הילדים הולכת וגדלה. איך זה משפיע על יחסי אם-בת?

"מעורבות של האב מורידה מהאינטנסיביות המורכבת בקשר אם-בת. יש להן יותר חופש, שמאפשר לקיים יחסים קרובים ואולי עם פחות קונפליקטים. קיימים גם מקרים שבהם המעורבות של האב מקשה על היחסים או על ההרגשה של האם. אם האב הוא דומיננטי ודרשני, האם מוצאת את עצמה עומדת בתווך בינו ובין הבת, ואם האב הוא מאוד מפנק וחם, לעתים נוצרת חלוקה שבה הבת מתייחסת אל האב כ'טוב' ואל האם כ'רעה'. אך אם האב הוא הורה מכיל ושם גבולות, זה בוודאי יעזור גם לקשר שלו עם בתו וגם לקשר של האם והבת".

מתוך הכתבה: "חמש שאלות לאריאלה פרידמן צרות של נשים" מאת ורד לי.

עיתון "הארץ", 1.06.2011

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון "הארץ" בע"מ

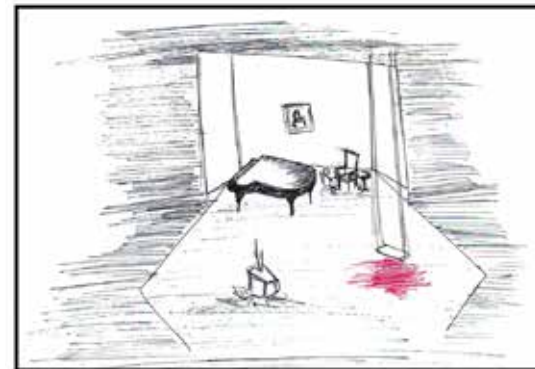

באדיבות מכון גנזים

הכל מתחיל מכתם של דם

סקיצה לתפאורה: שני טור

יצרתי חלל המחופה כולו פלטות עץ חשוף, אופן הנחתם על הבמה היוצר פינה של בית. השימוש בעץ כחומר גלם העוטף את סילואט הבית יוצר משהו טבעי, בתולי, חם ואנושי. ההצגה מתחילה כאשר בד לבן גדול נח כשלג טרי על מרגלות ההר, מזמין את מבקריו לצעוד בו, להשתעשע ולהשאיר עקבות חותם. השחקניות אוספות את הבד וחושפות את בית המשפחה שעמד סגור וחיכה שיגיעו לארוז את תכולתו. במרכז הבמה כתם דם, היוצר תחושה כאילו נטף מהנדנדה התלויה מעליו, חלחל ונספג ישירות לתוך העץ. הכתם הזה שאי אפשר למחוק, הוא כתם דם של אשה, של ארבע דורות של נשים. הדם, הדמוי אתו עבדתי מהמקום הנשי, מתעסק בפוריות ומסמל את מחזור החיים: מחזור, היריון, הפלה.

כתם דם נשי, שנמצא שם כל הזמן, נוכח לאורך המחזוריות הנשית המוצגת על הבמה - פוריות, כתהליך בין דורי, שלא ניתן למחוק. פריון ומוות, הפלה וחיים. את הדמוי הזה, בחרתי לשים דווקא בייצוג הילדי על הבמה, הנדנדה. במקום התמים. בכל מחזה אחר, הכתם היה מתפרש כרצח, כאן ההקשר הוא לחיים. הכל מתחיל ממנו, מכתם הדם.

שני טור, חדר החזרות 6.7.2017

כמו מתרחש בחצר האחורית שלנו

סיפור על אמהות ובנות על פני מאה שנה באנגליה - אבל, כמו מתרחש בחצר האחורית שלנו. הצצה לחייהן, לדיאלוג הנסתר שהן מקיימות עם "מורשת האמהות" שלהן. מנסות גישה "אחרת" עם בנותיהן, ומוצאות עצמן חוזרות על אותה תבנית התנהגות... על אותן שגיאות. דרמות קטנות, כאבים קטנים, אסונות קטנים. לא מלכים, לא ראשי ממשלה, לא גנרלים. מעבירות את הנכויות הקטנות, הכאבים, תחושת הכישלון (גם אם הן מצליחות) לבנותיהן, ואלו הלאה... לבנותיהן...

אתי רזניק, חדר החזרות 6.7.2017

אתי רזניק עם אמה ובתה

נלי ואמה

אמא בחיים ועל הבמה

שלושה חודשים לפני שהתחלנו את החזרות, ילדתי את בני הבכור רשי. ההתרגשות והאושר עודם בשיאם. גיקי מוותרת על בתה הבכורה וגוזרת על עצמה נתקן וכאב בלתי ניתן לנשיאה. כאמא טרייה לא יכולתי לסרב לאתגר לגלם את גיקי שחווה את האמהות בצורה אחרת לחלוטין ולתפקידי הראשון כאמא בחיים ועל הבמה.

נלי תגר

אצלי הפנים הוא כמו החוץ

חזי גדלה בתוך שקר, בתוך סוד. במהלך הילדות מתגנבים אליה חצאי משפטים לא ברורים ותגובות שהיא אינה יודעת כיצד לפרש. יחסיה עם שלושת האמהות שלה נעים על הפער שבין מה שהיא מרגישה ובין מה שאומרים לה. אבל אצלה זה אחרת – "אצלי הפנים הוא כמו החוץ, בגלל זה כשאני מדברת אמא אומרת שאני מתנהגת בגסות"

גאיה שליטא-כץ

גאיה ואמה

להיות להם האדמה, השמיים, הים והשמש

מאיה מעוז ואמה

"כשלי יהיו ילדים יקראו להם ריבה ושוקולד וכל מה שנחמד... אני אתן להם כל מה שהם ירצו והם יאהבו אותי..." (מרגרט מתוך 'אמא אמרה שאסור...') כשילדתי את ילדיי מתתי בעצמי ונולדתי אחרת איתם... אין בי ולו גרם של אותה אישה מפעם... לפעמים אני עומדת מול זיכרון ישן, ואני מבינה שזו לא אני, אלא זיכרון ישן שלי. מיקה ואדם שינו אותי לבלי הכר... חיי נצבעו בצבעים עזים יותר. הדאגה שלא ידעתי כמותה. החרדה. האחריות. אבל יותר מכל, האהבה שלא ידעתי כמותה... שאפילו באיזה אופן לא הסכמתי לקבל אותה כשבכורתי נולדה... לקח לי זמן לתת לה לשטוף אותי, לטלטל אותי להעלים אותי ולברוא אותי אחרת... אמא... חשבתי שלנצח אסער את תפקידי, הצלחותיי, כישלונותיי, התאהבויותיי... כל מה שנגמר בסיומת Xאיי... לא נעלמתי, דבר לא בא במקומי אבל התרחבתי... נעמקתי, השכלתי להבין היכן ישנו עומק של רגשות שאין לכל אחד... הוא שם כשאני שוקעת בתכול עיניה או בגומת החן הבודדת שלו... הם תופסים אחוז ניכר מחדרי הלב שלי... אני משתדלת להיות להם האדמה, השמיים, הים והשמש והם לי? הם הכל... והם בכל...

מאיה מעוז

התאמנת?

דוריס: התאמנת? מרגרט: כן. קטעים של שופן ועשרה שירים קלים מאד לחג. דוריס: את צריכה כבר לנגן בטהובן, לא שירים של גנון. עם הסכומים שאנחנו מוציאים על הלימודים שלך. (מתוך המחזה)

טטיאנה קנליס-אולייר

בתה של טטיאנה

דורי פרנס (תרגום)

תרגומיו: "הברוזון", "הסוחר מוונציה", "ערי מדבר אחרות", "פתאום הגיע סתיו", "נעצר בחצות", "קורילנוס", "שייקספיר מאוהב" (ת. הבימה). "כובע הקש האיטלקי", "פרק ב", "קוויאר ועדשים", "מלון פלאזה", "המלך ליר", "בואינג בואינג", "אמדאוס", "כסף הולך ושווא", "ווייצק", "קומדיה של טעויות", "איש קטן מה עכשיו" (תרגום ועיבוד), "מקבת", "סיראנו דה ברדראק", "אופרה בגרוש", "מצחיקונת" (ת. הקאמרי). "המלט", "רומיאו ויוליה", "אירמה לה-דוס", "הדוכסית מאמלפי", "פיגמליון", "מי דואג לילד", "שגעון באופרה" (ת. חיפה). "פיאף", "הדבר האמיתי", "ברנשים וחתיכות", "חיים פרטיים", "אלוהי הקטל", "חלום של לילה בלב קיץ", "תקלה קלה", "שם פרטי", "האמת", "סיפור ישן חדש", "ארוחת פרידה", "האבא", "שעה של שקט", "אילוף הסוררת" (ת. בית ליסין). "כטוב בעיניכם" (ת. בית לסין והמדיטק). "עניין של סגנון", "הלילה ה-12", "אותלו" (ת. גשר). "השחף", "נדלן", "הזמרת קירחת יותר", "הקייץ", "אדמה קדושה", "בעלי המתוק ואשתי היקרה", "הקסם הגדול", "משחק של אהבה ומזל" (ת. החאן). "החולה המדומה", "המון רעש על לא כלום", "סובניר" (ת. באר-שבע). "שלוש אחיות", "הדיבוק", "הטייפ האחרון של קראפ", "המלך הולך למות", "פר גינט" (אנסמבל עתי"ם), "שורפים" (התיאטרון הערבי-יהודי). זכה מספר פעמים בפרס התרגום ע"ש עדה בן-נחום, בפרס לנדאו, בפרס 2016 ובפרס התיאטרון הישראלי על תרגום בשנים: 2008, 2010, 2011, 2013. את תרגומיו למחזות שייקספיר ובני דוח ניתן למצוא באתר שייקספיר ושות' - Shakespear.co.il. כמו כן כותב מוזיקה.

אתי רזניק (בימוי)

בוגרת אוניברסיטת תל אביב. מורה ובמאית ב"בית צבי". בימה בתיאטרון הספריה, בתיאטרון חיפה ובתיאטרון אורנה פורת. בגרמניה, בימה ב- Dinslaken ו Neuss. בין עבודותיה: "סינית אני מדברת אליך", "הדירת", "כובע מלא גשם", "החגיגה", "מוסיקת לילה זעירה", "קשר בלב", "הסוחר מוונציה", "בעקבות הזמן האבוד", "מרה-סאד", "עמל אהבה לשווא", "רוברטו זוקו", "מחול המוות", "מולי סוויני", "דואט לאחת", The Pirates of Penzance ועוד. ניהלה את "בית צבי", הייתה מרצה באוניברסיטת חיפה (2016 - 1996). מעבירה פאנלים על תיאטרון בארץ וב Chemnitz, גרמניה. בתם של השחקנים נתן מייסלר ולובה סטורסקי-מייסלר.

שני טור (עיצוב תפאורה)

בוגרת המסלול לעיצוב במה ב"סמינר הקיבוצים". במהלך לימודיה זכתה במלגת הצטיינות ע"ש משה שטרנפלד ומלגת הצטיינות מטעם קרן קיסריה. בין ההצגות להן עיצבה תפאורה לאחרונה: בת. הבימה: "נתתי לה חיי", "הסוחר מוונציה", "אדם לא מת סתם", "המאהב", "הקמפן", "סיפור פשוט". בת. חיפה: "בת המלך", "מיץ מיץ לימונדה". בת. החאן: "האדרת". בת. אורנה פורת: "טופלה טוטריטו", "אפקט הפרפר", "מולאן". בת. ארצי לילדים ולנוער: "צ'רלי צ'אפלין", "תמונה של מדינה". בסמינר הקיבוצים: "הומאז", "שמונה וחצי". הצגות בהן עיצבה תפאורה ותלבושות: בת. הבימה: "מישהו ימות בסוף", "אין סוף. בת. נוצר: "חסד". בפסטיבל עכו, 2010: "25" (זוכת ההצגה המצטיינת). בצוותא: "הרדופים", "פולרויד" והפקת התיאטרון - מחול "DiStanz". בפסטיבל ישראל בדימונה: "שלג ויער". בת. אורנה פורת: "לשמור על הכדור", "הנחשול", "מרק כפתורים", "תיאטרון צפוף". זוכת פרס היוצרת המבטיחה ע"ש אלה דן לשנת 2014 מטעם תיאטרון הבימה. זוכת פרס התיאטרון הישראלי בתחום עיצוב הבמה לשנת 2014.

אביה בש (עיצוב תלבושות)

בוגרת המסלול לעיצוב תפאורה ותלבושות ב"סמינר הקיבוצים". בין עבודותיה בתיאטרון: בת. הבימה: "מוטרפים מאהבה", "ורסאצ'ה שם פרטי", "בעלה של אשתי", "הסיפור של נינה". בת. גשר: "חוות החיות", "הקליינט", "רודף העיפונים". בת. הקאמרי: "רומיאו ויוליה". בת. הרצליה: "המשרתות". בת. חיפה: "תופעות לוואי". בת. אורנה פורת: "שרלוק הולמס", "גיבורה קטנה", "אדיסון". בת. המדיטק: "הנקה ופיט".

רועי ירקוני (מוסיקה)

מנהיג ההרכב "פאניק אנסמבל". חבר בלהקת "נקמת הטרקטור". הוציא אלבום EP משותף עם קרני פוסטל - "רחוק מידי". בין עבודותיו בתיאטרון: בת. הבימה: "קורילנוס", "1984". בת. גשר: "מר ורטיגו", "במנהרה". בת. בית ליסין: "הר לא זז", "הקומה השלישית". בת. באר שבע: "גרין מייל". בת. החאן: "גן הדובדבנים", "המקצוען", "הזהו אדם", "משחזר הסכינים הסיני", "שלוש נשים מחכות". בת. חיפה: "גזע", "תש"ח". בת. המדיטק: "מושלמת", "דודי שמחה". בת. השעה: "הדייג ודג הזהב", "האסופית", "הברוזון המכוער", "הזמיר". בת. תמונע: "ביחד", "משחקי חברה". ניסן נתיב: "ספגטי קוסמו". "פותחים במה", בית ליסין: "בשידור חי". פסטיבל עכו: "הדרך לעין חרוד". קבוצת תאטרון רות קנר: "הוא הלך בשדות". מוזיקה לתאטרון בובות: "המסע אל האי אולי", "אלמלא", "הרוקמת", "המעבדה של גברת סטרגה", "האבלוציה של האהבה", "פרנהיים", "אגדת טבע". בקולנוע: "פנסיון פראקט", "המלחמה האחרונה של ילדי טהרן", "ואריאנט פולגאר", "מבצע נפתלי", "טופו". נגינה ותזמור: "מיתה טובה", "חמש שעות מפריז", "בוקר טוב אדון פידלמן", "איזה מקום נפלא". בטלויזיה: קטעי מוזיקה לסדרות "והארץ היתה תוהו ובוהו", "אלנבו". נגינה ותזמור: "בטיפול", "שטיסל", "תמרות עשן", "להוציא את הכלב", "לא הבטחתי לך". במחול: "הרמת מסך". "אנו", "Unter den Linden", "רעב". בת. תמונע: "תנשמת", "מגובה דשא", "לפרק ולחבר ת'צורה". הזירה הבינתחומית: "החתונה". פרויקט הזירה, פסטיבל ישראל: "מרק אהבה". יצר מוזיקה לאפליקציה talking friends.

שרון גל (עיצוב תנועה)

כוריאוגרפית ומורה למחול. בוגרת מצטיינת במסלול למחול ב"סמינר הקיבוצים" (2008). כוריאוגרפית קבוצת צעירי הבימה בניהולו של שי פיטובסקי (2014-2009). בין עבודותיה: בסמינר הקיבוצים: "ביאטריצ'ה" (בשיתוף צוותא), "מגירות". בת. הבימה: "החוסם" (זוכת פרס התיאטרון לשנת 2009 בכוריאוגרפיה על עבודה זו), "מסייה דה פורסוניאק", "ארץ חדשה" "השבועה", "המאהב", "הקמפן", "אלוהים מחכה בתחנה", "חיזור גורלי", "אבא גוריו", "נעצר בחצות", "מה עושים עם ג'ני?", "מוטרפים מאהבה", "פליישר", "סיפור פשוט", "הצמה של אבא", "LOVE, LOVE, LOVE", "שייקספיר מאוהב", "פילומנה". בת. החאן: "האדרת". בת. גשר: "מסעות אודיסאוס". בת. חיפה: "חמור שכולו תכלת". בת. אלעד: "מעבר להרים". בת. אורנה פורת: "הרפתקה בקרקס". בת. המדיטק: "מופע זוגי", "מושלמת", "ילדי בית העץ", "נשיקה בכיס". ב"חג המחזמר": "משיח". זוכת פרס ע"ש אלה דן לשנת 2015.

מאיר אלון (תאורה)

מנהל מחלקת התאורה של תיאטרון הבימה. בין עבודותיו לאחרונה: "אוגוסט: מחוז אוסיג", "טיקוצ'ין", "הזוג המוזר", "בגידה", "הקומקום והמטאטא", "לילה במאי", "ארוחה עם אידויט", "כי בנו בחרת", "סיגל", "אם יש גן עדן", "לא ביום ולא בלילה", "מלכת היופי של לינאן", "שרי המלחמה", "כמעט נורמלי", "רעל ותחרה", "איש חסיד היה", "משהו טוב", "ערי מדבר אחרות", "אם הבית", "החייל האמיץ שווייק", "מירלה אפרת", "עת דודים", "הכיתה שלנו", "זרעים של שתיקה", "חיזור גורלי", "פאניקה", "פתאום הגיע סתיו", "הבן הטוב", "נעצר בחצות", "משפחה עליזה", "ז'קו", "מה עושים עם ג'ני", "פליישר", "הצמה של אבא", "סיפור אהבה בשלושה פרקים", love love love, "פילומנה". כמו כן עיצב תאורה לתיאטרון בית ליסין, תיאטרון לילדים ולנוער, פסטיבל עכו, פסטיבל תיאטרונטו.

טטיאנה קנליס-אולייר (דוריס)

בוגרת האקדמיה למשחק בבוקרשט. בין תפקידיה: בת. באר שבע: "איבאנוב" (סאשה), "מידה כנגד מידה" (סאשה), "שש נפשות מחפשות מחבר" (הבת החורגת - פרס "כינור דוד", 1981), "אגדות מערות וינה" (מריאן - פרס "ורד הכסף", 1982), "אפר" (אן), "מודליאני" (ביאטריס הסטינגס), "שפע" (סוזן). בת. חיפה: "אנטיגונה" (אנטיגונה), "מלחמת טרויה לא תהיה" (הלנה). בשנת 1985 הצטרפה לתיאטרון "הבימה" והשתתפה בהצגות: "נסים ונפלאות בקופסאות שימורים" (מרגרטה), "הדוד וניה" (סוניה), "האב" (לאורה, זוכת פרס פינקל), "אדם", "חתונת הדמים" (הכלה), "אותלו" (אמיליה), "נושים", "שלוש אחיות" (מאשה), "שלוש נשים גבוהות" (אישה ב', זוכת פרס קלצ'קין), "סוניה מושקט" (פאלה, זוכת פרס קלצ'קין), "המדריך למטייל בוורשה", "יומנה של אנה פרנק", "קפואים", "זמן אמת", "סונטת סתיו", "החגיגה", "משוגעת", "לילה במאי" (נעמי), "כתם לידה", "משהו טוב" (לורין), "הבן הטוב" (אולין, זוכת פרס מסקין). מעבדת "הבימה", פסטיבל פרימיניירה: "ברטוד ואגנס" (אגנס). בתיאטרונטו: "הקארקאל" בטלוויזיה: "דב גרונר", "קסטנר" (בודיו), "קו 300" (דורית בייניש), "המכון", "בני בני ילד רע", "ישראל". מלמדת משחק בסמינר הקיבוצים, שם בימה את "הקייטנים", "השחקן", "שלוש אחיות", "חתונת הדמים". בימה בהבימה את "פרפרים הם חופשיים" (פרס הבימה, 2004) ו"מישהו שישמור עליו".

נלי תגר (ג'קי)

בוגרת הסטודיו למשחק מייסודו של יורם לווינשטיין, 2008. זוכת מלגת קרן שרת, 2007. בין תפקידיה: בת. הבימה: "אוגוסט מחוז אוסייג" (ג'ין), "שעה יפה ליוגה" (דנה), "לילה במאי" (נועה), "מישהו ימות בסוף" (ניקו), "לרקוד ולעוף" (ענת), "הקמצן" (מריאן/גברת קלוד), "פליישר" (ריווה). בת. הקאמרי: "רומיאו ויוליה" (יוליה). ת. אורנה פורת: "הבחירה". בטלוויזיה: "מעורב ירושלמי" (שירן), "שירות חדרים" (שימי), "15 דקות" (נישל), "עספור" (אורלי), "תנחומי" (נעמי) שחר הצעירה, "משהתגדיי", "יום האם" (רננה), "ניו יורק" (מאיה), "סיפורי פיות" (דני), "רון" (נטע) "חדשות התנ"ך", "אחיות מוצלחות שלי" (נטלי), "שבט צוצלת" (שניקי/קירש), "או-בוי" (טל קוטלר), "גב האומה". בקולנוע: "חברות", "אחות זרה" (זוכה פרס וולג'ין), "ידיים קשורות", "אפס ביחסי אנוש" (זוכה פרס הסרט הטוב ביותר בפסטיבל הסרטים טרייבקה), "אני לא מאמין, אני רובוט!", "חטאים". השחקנית הראשית הקומית הטובה ביותר על תפקידה בסדרה "האחיות המוצלחות שלי".

סקיצות לתבושות: אביה בש

מאיה מעוז (מרגרט)

בוגרת תלמה ילון. יוצאת להקה צבאית. בוגרת "בית צבי", 1996. במסגרת לימודיה זכתה ב-13 מלגות הצטיינות. בין תפקידיה בתיאטרון: בת. הבימה: "שלוש אחיות" (נטשה), "מה עושים עם ג'ני" (אלן), "יהוא" (זילפה), "אדיפוס - תיאור מקרה" (יוקסטה), "אבא גוריו" (בוז'יאן/המבשלת), "זרעים של שתיקה" (נעמי מואב). בת. חיפה: "תשובה" (לילית), "מלאכים באמריקה" (הארפר), "טייבלה והשד שלה" (טייבלה), "אותלו" (דדמונה), "להיות או לא להיות" (מריה). בת. בית ליסין: "יומנים" (גליה), "הרומן הראשון שלי" (ליסה), "פרינסס מרי שבע" (שרה), "עלמה ורות" (רבקה). בת. באר שבע: "לא כולל שינה" (וואלס). בת. הקאמרי: "האסיר בלב העיר" (עדה), "בעל למופת" (ציקו), "הם יורים גם בסוסים" (מארי). בת. הספרייה: "מולי סוויני" (מולי), "האסופית" (מרילה), "מעגל הגיר הקווקזי" (אשת המושל, "דואט לאחת" (סטפאני), "טעות ברצח" (פרידה), "יוסף וכתונת הפסים" (אשת פוטיפר). השתתפה בשלושה פסטיבל מחזות קצרים בצוותא במחזות "סבון", "יודה'לה", "סניף אטלנטה". בתיאטרון הפרטי: מחזות הזמר "סיפורי נרניה" (מלכת הקרח), ו"קטנטנות". בטלוויזיה: "כל העולם במה-שייקספיר לילדים", "מעורב ירושלמי" (רינת), "פלפלים צהובים (דר' שחק). זוכת פרס השחקנית המצטיינת בטקס פרסי תאטרון הבימה, 2016. הייתה מועמדת לפרס אנשי השנה בקטגוריית התיאטרון בשנת 1998 ומועמדת לפרס התיאטרון בשנים 1998 ו-1999. אמה של מיקה ואדם.

גאיה שליטא-כץ (רוזי)

בוגרת ניסן נתיב, 2010. בוגרת בית הספר "סם שפיגל", 2015. בין תפקידיה: בת. הבימה: "הצמה של אבא" (רויטל), "הסיפור של נירה" (תותי). בת. החאן: "החולה המדומה" (לואיזון). בת. תמונע: "קילר ג'ו" (דוסי), "השחקן" (נינה). בת. צוותא: "כשאני שוקעת". בת. הסמטה: "משורה משחרר רק המוות". בת. הערבי עברי: "שרופים". לילדים ונוער: "אנסמבל יציא משליטה", "מופע החממה", מחזמר "הדינוזאורים", "ליפול ברשת", "האיש שאהב מספרים". בטלוויזיה: "החממה", "פצועים בראש", "מטומטמת", "גולשי ספות", "זהירות טלוויזיה", "חטופים", "סרוגים", "קונפס", "היהודים באים", "סנאפטוק", "יוקי ואני", "צפוף". בקולנוע: "סופעולם", "אווה", "רגעים גדולים", "שרה שטיין". משמשת כתסריטאית בסדרות טלוויזיה (החממה, פול מון ועוד). זוכת פרס השחקנית המבטיחה לשנת 2012, זוכת פרס "קיפוד הזהב" לשנת 2012.

הצלחות הממשיכות

לבד בברלין
עפ"י ספרו של האנס פאלאדה
מאת שחר פנקס
בימוי: אילן רונן

סיפור פשוט
עפ"י ש"י עגנון
מאת שחר פנקס
בימוי: שיר גולדברג

עלובי החיים
מחזמר מאת אלן בובלי
וקלוד-מישל שברג
בימוי: משה קפטן

קורילונס
מאת ויליאם שייקספיר
בימוי: עירד רובינשטיין

אשה בורחת מבשורה
עפ"י ספרו של דויד גרוסמן
מאת חנן שניר ובימוי

פליישר
מאת יגאל אבן אור
בימוי: משה קפטן

מה עושים עם ג'ני?
מאת ד.ר. ויילד
בימוי: הלל מיטלפונקט

המלט
מאת ויליאם שייקספיר
בימוי: מאור זגורי

משפחה עליזה
מאת רון קלארק וסם בובריק
בימוי: נתן דטנר

הבן הטוב
מאת שי גולדן
בימוי: איציק ויינגרטן

פתאום הגיע סתיו
מאת אריק קובל
בימוי: איציק ויינגרטן

הכיתה שלנו
מאת טדיאוש סלובודז'אנק
בימוי: חנן שניר
בשיתוף התיאטרון הקאמרי

בוסתן ספרדי
מאת יצחק נבון
בימוי: צדי צרפתי

התיאטרון הלאומי הבימה מצגי עונה של תיאטרון איכותי, עשיר וסוחף

רפרטואר הבימה

אמא אמרה שאסור
מאת שרלוט קיטלי
בימוי: אתי רזניק

מיכאל קולהאס
מאת ג'יימס סונדרס
עפ"י היינריך פון קלייט
בימוי: אילן רונן

פילומנה
מאת אדוארדו דה 'פיליפו
בימוי: רוני פינקוביץ'

שייקספיר מאוהב
עפ"י תסריט מאת
מארק נורמן ותום סטופרד
עיבוד לבמה: לי הול
בימוי: משה קפטן

פרידה
יצירה לתיאטרון מחול
מאת אביחי חכם

1984
מאת ג'ורג' אורוול
עיבוד: רוברט אייק ודאנקן מקמילן
בימוי: עירד רובינשטיין

שלוש אהיות
מאת צ'כוב
עיבוד ובימוי: חנן שניר
בשיתוף התיאטרון הקאמרי

תמונתו של דוריאן גריי
עפ"י אוסקר ויילד
עיבוד ובימוי: יחזקאל לזרוב

LOVE LOVE LOVE
מאת מייק ברטל
בימוי: משה קפטן

סיפור אהבה בשלושה פרקים
מאת הארווי פייירסטין
בימוי: נתן דטנר

ורסאצ'ה שם זמני
מאת מיכל אהרוני
בימוי: אלון טיראן

בעלה של אשתי
מאת מירו גאברן
בימוי: רועי שגב

אין סוף
מאת ניק פיין
בימוי: מירי לזר

הצמח של אבא
מאת אמנון לוי ורומי דנון
בימוי: רוני פינקוביץ'

אגודת ידידי הבימה

אגודת ידידי הבימה תומכת בפרייקטים מיוחדים ושותפה בעשייה התרבותית והחברתית-קהילתית של התיאטרון. אנו, באגודת הידידים של התיאטרון הלאומי, גאים להיות חלק מהווייה שאינה מפסיקה להתחדש, גם בגוף – המשכן המחודש של התיאטרון וגם בנפש – טיפוח ושכלול היצירה והשפה האמנותית. אגודת הידידים של תיאטרון הבימה, שמה לה למטרה לפתח את היצירה התיאטרונלית ולאפשר לקהל צעיר, הן במרכז והן בפריפריה, ללמוד ולחוות, באופן בלתי אמצעי, את קסמה של אמנות התיאטרון. אגודת הידידים מכירה גם בחשיבות הדיאלוג עם מדינות שונות בעולם ועל כן מסייעת לתיאטרון, כחבר בארגון תיאטרונים אירופה המכובד, ה-UTE, בנסיעותיו לחו"ל ובחשיפת היצירה הישראלית בתיאטרונים רבים בעולם ופיתוח הדיאלוג עם יוצרים ואנשי תיאטרון ממדינות שונות.

י"ר אגודת ידידי התיאטרון הלאומי הבימה: עו"ד, ציפי רובין

חברי הנהלה:

ארליך גל, הראל אורה
חיימוביץ רונית, לנדאו ליאורה, רביד נאווה
רוזנברג ריקי - מזכרת כבוד
יעל רב הון, רביץ אורלי

מייסדת ונשיאת כבוד: עו"ד, גולדנברג אורה

מזכ"ל: כהן פולין

ידידים הבימה

אבידן בריר בחוריה ודר' אברהם בריר	בר ריבה וצבי	ירון צילה	פדרמן ליאורה ומיכאל
אדלר חונית וראובן	ברק אהרון ואליקה	כהן אלי ואיילה	פישמן טובה ואליעזר
אהובי יגאל	ברטפולד אסי	כהן פיני ופניני	פלדמן איה וזאב
אור תיאודור	גבריאל עדנה	כהן עדה	פרפור אתי וגד
אייל אורקה	עו"ד גולדנברג אורה	כהן מלך שוש	פרנקל שלומית
אחיטוב אורינסקי ארזה	גור אלן	ליאון אמנון ומלכה	קונדה אפרים וציפי
אונגר יעל ורמי	גיגר מיכה ושרה	לבנטל חייה	קריב נילי
איזקסון אירית	גלר אתי ואהוד	ליבאי דוד	רב חן רפי
אילין שרה	גרנות נעמי ויוסי	לנדאו ליאורה ואלי	רב-הון יעל
אלאלוף שרה	דנקנר אורלי ונוחי	לנדסברג דיתי ואלכס	רביד נאווה ואברהם
אלחנני איטה	הורביץ דליה	לסט רוני וגבי	רביץ אורלי
אלקון עידית	הראל אביקס ואורה	מטלון מוריאל וענת	רהב רני והילה
אלהאי חונית	המבורג דורית וירום	מושקט דורית וירום	רויבן ציפי ופנחס
אקרשטיין סטפני וג'ורא	וילנר חנית	מימון מרים	רויבנשטיין מיכל ומאיר שמגר
ארליך גל ומישל	זמיר רינה ויצחק	מיכאלי סילבי	רוזנברג ריקי
ארליך מירה וג'ורא	זרניצקי אורה ויוסי	מיתר עפרה ואלי אפשטיין	ריס איטה
ארבל עדנה	זיידנברג אמנון	מגל דליה	רפפורט עירית
ארקין דוריס ומורי	חיימוביץ חונית	מנדלוביץ ניר	שווסטר דליה
בארינבוים צביקה ונטלי	חכמי קנפרי ניצה	שטראוס בן דרור רעיה	שילס ציפי
בלומנטל נעמי	חכמי יוסף דוד	נתנאל ענגי ועוזי	נאור גל
בנק לאומי	חנן אריה ופסיה	סגול טובה וסמי	סטיבה אורה ואיתן
בנק הפועלים	טייק עירוניה	סדן שמחה	עופר רותי
בנק CBH	טייק יהודית ודר' הנרי	עופר רותי	פדני ענת ובנימין
בהר יוסי ועירית	טלר נדען	פדני ענת ובנימין	

מועצת הנאמנים של התיאטרון יו"ר: אדריאן הרשקוביץ
פרופ' מירה זכאי, יוכי דביר, דוד סיני, עמירה דותן
דירקטוריון הבימה | יו"ר: נורית דאבוש
סגן יו"ר: בן עמי עינב
אסתי אפלבוים פולני, אמנון דיק, יוסי שחק

מזכ"ל: אודליה פרידמן | **מ"מ מנהל אמנותי:** משה קפטן | **סמנכ"ל:** בני צרפתי

מנהל כספים: יגאל ספינק

מנהל רכש, פרסום וע. מזכ"ל: יניב איתן

מנהלת מחלקת אמנותית ומחלקת: רות טון-מנדלסון

שחקני התיאטרון:

אקי אבני, אורי אברהמי, שולמית אדר, אלינור אהרון, נירית אהרוני-שוויצר, עודד אהרליך, ג'סיקה און, תמר אילנאי, דורון אורן, אושרת אינגדשט, גורג' אסכנדר, אניטל אלכר, נדיר אלדד, נצר אלוני, שיפי אלוני, אביב אלוש, גילה אלמגור, אהרון אלמוג, רונית אפל, ליאת אקטע, דפנה ארמוני, זוהר בדש, עמוס בוארון, רותם בלוטניק, ריקי בליך, שמיל בן-ארי, אפרת בן-צור, אורי בגאי, עידו ברטל, אלדר ברטמן, שרידי גבארין, דוית גביש, מרים גבריאל, רינת גולדמן, לימור גולדשטיין, רבקה גור, גלית גיאת, לאה גלפשטיין, תום גרציאני, מורדי גרשון, נמרוד דגן, אמיר דדון, יבגיה דודינה, יואב דונט, נתן דטנר, רוני דלומי, רן דנקר, אורי הוכמן, רוברט הניג, דור הררי, אמנון וולף, דניאל ורטהיים, גיא זי-ארץ, ניר זליחובסקי, ענת חדיד, סיגי חזמה-פריצקר, ענת טוביה, הגר טישמן, דנה ידלין, בן יוסיפוביץ, יעקב כהן, שמוליק כהן, שמעון כהן, שני כהן, מיכאל כרש, תימור כהן, לילך כספי, יחזקאל לזרוב, לירון לוי, אמיר לוי, אילן ליבוביץ, רוני לנדאו, חנה לסלאל, קובי מאור, תות מולאר, הראל מורד, שירי מיימון, רינת מטטוב, רוי מילר, מירי מסיקה, ניל משען, ראודה מן סולמון, הראל סקעת, מאיה מעוז, שפי מרציאנו, ערן חגי נויברג, אלון נוימן, לואי נופי, דוריס נמני, דניאל סבג, שחף סגל, עמי סמולרצ'יק, נורמן עיסא, דורון עמית, רוברט פולק, רבי פורת-שובל, מיי פיינגולד, אסנת פישמן, מיקי פלג, גיל פרנק, פיני קדרון, אבי קושניר, דבורה קידר, רותם קינן, טל קלאי, גלעד קלטר, מיקי קם, ליא קניג, טטיאנה קנליס-אולייך, גיל קפטן, רוני קרון, אלכס קרול, נתן רביץ, ארז רגב, אורנה רוטברג, שחר רז, דור רייבי, דב רייזר, פולי רשף, יגאל שדה, גאיה שליטא-כץ, הילה שלו, יובל שלומוביץ, מיכל שפירא, תומר שרון, נלי תגר

השחקנים הוותיקים:

ישראל בידרמן, שלמה בר שביט, רולף ברין, מרים זוהר, שמואל עצמון, פנינה פרח, דליה פרידלנד, אלכס פלג

תרגום בהצגות: תטא שירותי תרגום לתיאטרון

מנהלה:

מנהלת לשכת מזכ"ל: עינת שחם-יעקבי
מנהלת כוח-אדם: שוש בן-דוד
פקידת כוח-אדם: שני חנן
מנהלת פיתוח עסקי וגיוס משאבים: יונית וייס

אחזקה:

מנהל הבית: חיים אמויאל
חשמלאי הבית: סלומון עובדיה
מרכיזה: טלי דובינסקי, רות כהן, יעלה סגל
ס. מנהל מחלקת סדרנים: עמית אופנר, יוסי דיל
סדרן אחראי: נתי חכים, בועז וולנשטיין
מעין גורדון, מיכל רוזמן, קרן שני, מיכל רוזנפלד, אבי גרשון, שרית אדלשטיין, מרתה צרמיסוב, אביבית סימן טוב, יוליה פריצב

עוזרת חשב: נגה כהן

אחראית מחלקת כספים:

אורית מושקוביץ
מזכ"ל כספים: יפה אסרף, תקוה גחפי, שרית סגס, קרן קורקוס

הנהלת חשבונות:

מנהלת חשבונות ראשית: שרה שדה
מנהלת מדור שכת: אסתי גולדשטיין

מחלקת שיווק:

מנהלת מכירות: חתונה קיפניס
עוזרת למנהלת מכירות: ענת נתן
מחלקת שיווק חוץ ואירועים:
מנהל: איתן אדר, ירון רבינוביץ-יצחק
מנהלת מחלקת חינוכית: שיר סיני
שיווק פרויקטים ומכירה לקבוצות:
תמר אולמן, ג'ו קראוזר, גלי מלמד, מאיה רוזנברג
מנהל מחלקת שירות לקוחות-מנויים:
אילן וולשטיין

מנהלת משמרת: שני לוי

קופאים: שי בכר, שירלי כהן, רותם נבון, רותית פרידמן

מחלקת הפקות:

מנהלת מחלקת הפקות: רויטל שקורי
מנהלי הצגות: מיכל אייזיק, אשרית טרבלסי, דנה כץ-נעמן, חנית נמורד, קארין סיגל, נועה ענתות, יעל פורת, דנה פלסר, דקלה פרבר, דבורי ריס, גוני שוהם, קרן שפט, מור אמסלם, יותם קאלו ליבנה, יותם אורן, לינה שניר, טל ייגר, חמוטל פוסקולנסקי שחורי

להצגה

"אמא אמרה"

שאסור"

מנהל במה: אלעד פז | סגן מנהל במה: כפיר דוד | תפעול תאורה: יורק אורושר
תפעול סאונד: איילון פרי | תפעול תלבושות: רונית מאק/רייז'ל צמח
תפעול אביזרים: סילבי קלקשטיין/אלה בר-חיים
תפעול פאות: אנה קוסטיצ'וב/עינב ויינשטיין

אמא אמרה שאסור

שיר ילדים אנגלי
תרגום: דוני ענבר

אמא אמרה שאסור
לשחק עם צוענים ביער הארור
ואם שיחקתי, היא אמרה,
בת סוררת, ילדה רעה!

תהיי מלוכלכת
מנעל עד קרקפת
את לא בתי, צוענייה מטונפת!
ואבא אמר שאם אשתטה
הוא יכה לי בראש עם קומקום התה

אמא אמרה שאסור
לשחק עם צוענים ביער הארור
היער חשוך, ירוק הוא העשב
וסאלי תופפה על תוף בקצב
מעיל מקשמיר, צעיף חדש
שמשייה ורודה ומצנפת קש

ברחתי לנהר, אך אין אנייה
שילמתי שילינג על סוס עיוור עם צליעה
קפצתי על גבו והתחלתי לדהור
תגידו לאימא שאני לא אחזור.